

Fredeliggørelse af Latinerkvarteret

Evalueringsnotat om fredeliggørelse – 28. og 29. august 2015

UDARBEJDET AF SMART MOBILITET, AARHUS KOMMUNE

29. september 2015

Skrevet af: Liv Maria Stender Boisen

Fredeliggørelse af Latinerkvarteret

Evalueringsnotat om fredeliggørelse – 28. og 29. august 2015

De overordnede rammer for fredeliggørelsen

1. Formål

Fredeliggørelsen af Latinerkvarteret den 29. og 30. august 2015 havde til formål at sætte fokus på en ny form for byliv i gaderne rundt om Latinerkvarteret. Første weekend i festugen var bevidst valgt for at kunne støtte sig op ad alle de aktiviteter og de mange besøgende der er i området i forbindelse med festugen.

De veje, der i forvejen ikke var gågadezoner blev omdannet til gågadezoner med kørsel tilladt (15 km/t). Parkeringspladser, primært i Gammel Munkegade, Guldsmødegade og Borggade blev nedlagt, og butikker og restauranter blev opfordret til at rykke ud i de nedlagte parkeringspladser med boder og udeservering.

Fredeliggørelsen var i sin natur et frivillighedsprojekt, hvor inddragelsen af p-pladser i stor stil var overladt til butikker og restauranter i området.

Projektet blev skudt i gang natten mellem fredag og lørdag klokken 00.01 og sluttede til midnat søndag aften.

2. Implementering

Implementeringen af det fredeliggjorte Latinerkvarter startede i midten af juni måned, hvor der blev taget kontakt til Drift og Anlæg i CBA for at afgøre, hvem der skulle inddrages i forbindelse med en fredeliggørelse. Den 30. juni blev første møde med Myndighed og Tilladelser, hvor planerne første gang blev præsenteret. Det blev hurtigt klart, at de første idéer om et bilfrit centrum ikke var realistiske.

Den 3. juli blev andet myndighedsmøde afholdt. Det blev gjort klart at tiden var meget presset i forhold til implementeringen, og det blev drøftet hvordan processen kunne foregå, således at det kunne nås til den 29.-30. august.

Løsningen blev som skitseret ovenfor. Gågade-zoner med kørsel tilladt. Parkeringsarealet kunne bruges til andre formål.

I løbet af den kommende uge (6.-8. juli) blev en mere detaljeret plan for projektet udviklet, og interessenter blev orienteret om dette den 8. juli 2015

Projekt- og skilteplan blev udarbejdet af Natur og Vejservice (NVS) d. 31. juli på baggrund af kort over de p-pladser der indgik i forsøget.

Den officielle ansøgning om råden over vejareal blev fremsendt til relevante myndigheder den 6. august 2015. Hermed blev også sendt plan over skiltning og afmærkning i forbindelse med festugen.

13. august 2015 blev butikker og restauranter, i berørte gader informeret om deres mulighed for at rykke ud på parkeringspladser. Informationen blev givet i en folder, som blev omdelt. Der var positiv respons fra butiksejere og restauranter, og de tilkendegav, at de gerne ville bidrage til byliv på p-pladserne.

24.-25. august blev borgere og virksomheder i hele det udvidede Latinerområde informeret om gågadezoner og nedlæggelse af p-pladser i perioden. Informationen blev sendt ud som digital post til ca. 3200 personer. Kun den ældste i en husstand modtog brevet.

24. august blev der afholdt koordinerende møde mellem Smart mobilitet og NVS, hvor der blev lagt en slagplan for afmærkning af områderne.

26. august blev der sat gule informationstavler op ved indkørsel til de berørte gader. Informationsskiltene orienterede om ændringerne.

28. august om eftermiddagen blev der opsat lægter og soldater ved de berørte parkeringspladser. Gågadetavlerne blev ligeledes opsat på dette tidspunkt.

29. august om morgenen blev der på få udvalgte p-pladser opsat blomsterkummer, som en start på fredeliggørelsen af området.

3. Metode for evaluering

Der er i evaluering af fredeliggørelsen blevet lagt vægt på at observere bylivet som det udfoldede sig omkring de lukkede parkeringspladser. Observation vælges typisk som praksis i de situationer, hvor man ønsker andre svar end det som fx interviews kan give.

Gennem observationer kan man ofte se en adfærd, som de observerede ikke er bevidste om, og som de ikke kan eller skal gøre rede for.

Efter observation, er udvalgte mennesker blevet interviewet kort om deres oplevelse med afspærringen. Vælger man at stille spørgsmål til det observerede undervejs, vil der være tale om en (forholdsvis) objektiv deltagende-observationsmetode i et kendt felt.

Spørgsmålene undervejs bør være afklarende spørgsmål i forhold til den observerede situation. Vi har anvendt en struktureret interviewform, hvor alle er blevet spurgt om det samme, da vores fokus var klart defineret – vi skulle have viden om fredeliggørelsens effekt og synlighed. Nedenfor skitseres de spørgsmål, som udvalgte borgere og forretningsdrivende er blevet stillet.

Arbejdsgang

1. Observation uden indblanding i borgeres aktiviteter. Dokumenteret ved billeder og noter.
2. Interviews med udvalgte borgere og forretningsdrivende

Strukturering af interviews

Forretningsdrivende:

- Hvad tænker du om fredeliggørelsen af dit område?
- Er der noget der er anderledes for dig?
- Hvad er positivt?
- Hvad er negativt?
- Kunne du forestille dig at det kunne lade sig gøre i en længere periode?

Borger:

- Alder,
- Beskæftigelse,
- Bopæl?
- Hvorfor er du her?
- Kommer du her tit?
- Har du lagt mærke til en forandring i gaden?
- Hvad har du særligt lagt mærke til?
- Hvad tænker du om fredeliggørelsen af dit område?
- Hvad er negativt?
- Hvad er positivt?
- Kunne du forestille dig at det kunne lade sig gøre i en længere periode?

Generelle observationer gældende for alle implicerede gader

1. Afspærring

De forretningsdrivende havde i få tilfælde fjernet afspærringen efter indtagelse af parkeringsarealerne, derfor stod meget afspærring og omkransede aktiviteterne på parkeringsarealerne. Det fyldte meget i gadernes visuelle udtryk.

Mange borgere og forretningsdrivende udtrykte frustration over tre ting i forhold til afspærringen:

1. Afspærringens udseende.
2. At afspærringen ikke var nemt flytbar.
3. At afspærring i nogle tilfælde var stillet forkert – på den forkerte side af vejen og på arealer, der ikke var parkering.

Mange borgere og forretningsdrivende undrede sig over hvorfor, man ikke havde valgt at lukke helt for biler. Mange påpegede, at det virkede som en halv løsning.

2. Parkerede biler

I gaderne var enkelte biler ikke blevet flyttet til tiden. De blokerede for planlagte aktiviteter og skabte stor frustration ved de forretningsdrivende, der havde planlagt en aktivitet. I Gammel Munkegade og Grønnegade var ændringerne ganske få.

3. Manglende borgeraktivitet

Det var i alle involverede gader tydeligt, at det udelukkende var de forretningsdrivende, der benyttede muligheden for at præge afspærrede områder. Alle borgere, havde fået informationen om afspærringen som digital post. Den information var ikke blevet brugt som afsæt til aktivt at præge området.

Guldsmedgade

Observation

Mennesket

Mange lokale handlende fylder området. Der er tydelig opmærksomhed på de afspærrede pladser, man gør ophold, peger og snakker sammen.

Bevægelsen

Bilerne: Der er en del sivekørsel. Bilerne tager hensyn og sænker farten. Der standses ikke og cyklister får lov at fylde på kørebanen uden problemer.

Cyklisterne: Cyklisterne indtager vejbanen og mange kører midt på vejen. Der er mange gennemkørende cyklister, få gør ophold.

Fodgængerne: Fodgængerne gør ophold ved udsalg og madboder. Fodgængerne holder sig på fortove og indtager ikke vejbanen på samme måde som cyklisterne. Mange fodgængere i flok.

Stedet

De forretningsdrivende har indtaget pladserne med primært udeservering og tøjudsalg.

Guldsmedgade

Interviews

Gadens stemmer

”Jeg havde faktisk ikke set, at der var afspærret. Men fed ide fordi de gående og cyklende får mere plads. Det kunne for min skyld være sådan hele tiden”

59-årig kvinde fra området

”Jeg kan godt lide, at der bliver flere hyggeområder i gaden. Det er godt for de handlende og de forretningsdrivende”

46-årig kvinde fra området

”Jeg havde ikke tænkt over det, for min skyld må bilerne godt holde her”

63-årig mandlig turist fra Grenå

”Latinerkvarteret har en kundeskare, der ønsker ro til at handle i specialbutikker. Vi burde permanent være gågade, vores kunder kommer på cykel og til fods.”

Specialbutik

”Permanent gågadezone vil helt sikkert skabe mere gadeliv her og derfor mere salg for os. Det er jo meget positivt.”

Specialbutik

Gammel Munkegade

Observation

Mennesket

Lokale bilister og cyklister, der bruger gaden udelukkende som gennemgangs-gade. Der observeres ingen reaktioner på de afspærrede pladser hverken af kropslig eller verbal karakter.

Bevægelsen

Bilerne: Tæt langsom sivekørsel uden ophold. En ulovlig parkering i et afspærret område.

Cyklernerne: Mange cyklende, der kører hurtigt igennem midt på kørebanen, de fleste færdes en og en.

Fodgængerne: Mange gennemgående fodgængere, få gør ophold. Ikke mange fodgængere, der færdes i grupper. Der kommer mange en og en, hver med deres destination.

Stedet

De afspærrende parkeringspladser er indtaget af en legetøjsbutik, en kunsthåndværker og en vinbar, men der mangler handlende i området

Gammel Munkegade

Interviews

Gadens stemmer

”Det er en meget skæmmende afspærring. Det her er jo det ydre Latinerkvarter. Jeg synes ikke det giver mening at spærre det af her er jo slet ikke handlende nok”

40-årig familiefar fra området

”Det er vel ok at spærre af, fordi det er festuge men jeg synes ikke det er et problem med parkerede biler her. Vi går oftest bare igennem”

Ungt par på 27 og 30 år fra Silkeborg

”Jeg kom hjem i går og tænkte: Hvor er det dog dejligt, der sker sådan noget her. Det er ligesom sydpå, hvor livet foregår på gaden og de gamle damer kan sidde udenfor og strikke”

70-årig kvinde fra området

”Det er nødvendigt med parkeringspladserne her, vores kunder kommer kørende. Vi hører jo ikke rigtigt til i Latinerkvarteret. Busgaden afskærer os fra al handlen. Det flow vi har i gaden skabes af biler, så sådan en afspærring ville være en dårlig ide som permanent løsning.”

Forretningsdrivende.

Graven og Klostergade

Observation

Mennesket

Der er en mangfoldig gruppe af mennesker i gaden; gamle, unge, familier og handicappede i rullestole. De fleste færdes i flok.

Bevægelsen

Bilerne: Der køres meget langsomt, det er svært for bilerne at komme igennem gaden.

Cyklernerne: Cyklisterne færdes hjemmefant midt på vejbanen og kører forholdsvis hurtigt.

Fodgængerne: Fodgængerne har i Graven og Klostergade meget tydelige indtagne vejbanen og færdes i slentretempo i store flokke midt på vejen mens der snakkes.

Stedet

Det er hovedsageligt ude-servering, der optager pladsen.

Graven og Klostergade

Interviews

Gadens stemmer

”Nu kommer bygninger og butikkerne til deres ret. Det er oplagt at lave det permanent hernede, bilerne kan alligevel ikke komme frem”

Familie på hhv. 40, 43, 9 og 7 år

”Det er en meget ukøn afspærring, men ideen er jo fin, men hvorfor laver man ikke helt lukkede gader her? og så mange store parkeringspladser uden for byen”

72-årig Herre fra Vestervang

”Det er da et super initiativ, lad det blive sådan, det er godt for både handlen – det skaber liv, stemning og miljø.”

Ungt par 20 og 26 fra området

”Det er meget relevant at gøre det her permanent, især om sommeren. Det vil skabe mersalg og flere kunder.”

Forretningsdrivende

”Måske kunne det som permanent løsning være en god ide at sætte naturlige chikaner såsom blomsterkummer og så lave det hele til 20 km zone. Folk står jo alligevel tit midt på vejen og spærre det hele”

Forretningsdrivende

Borggade

Observation

Mennesket

Gaden observeres fra syd mod nord. Der er ikke mange mennesker. I den nordlige del af gaden kigger et par unge kvinder på udstillede varer. En bilist vil købe en p-billet, men får at vide af en butiksejer, at man ikke parkerer der i dag. En kunde spørger til uld i uldhandlen; indehaveren har sat et par stole med store lammeskind ud på parkeringspladsen og sidder der med sin hund.

Bevægelsen

Bilerne: Der er en del biler, der kører langsomt – de har svært ved at komme igennem, mest på grund af cyklist. I højre side af vejen er et stort område afspærret til opera-koncerter.

Cyklerne: Der er nærmest ingen cykler i Borggade denne lørdag formiddag omkring 11.30.

Fodgængerne: Fodgængerne færdes på fortovet og kigger på butikker.

Stedet

Borggade er præget af lukkede facader. På højre hånd ligger maskinmesterskolen, hvor der ikke er aktivitet. Nord for det er et stort område afspærret til koncert. Afspærringen er lavet med Hoffmannsklodser, hegn og sort stof. I venstre side er B&O centeret lukket den pågældende dag, og parykbutikken er ligeledes lukket. Det gør at der holder mange biler i gaden.

Borggade

Interviews

Indehaveren af uldbutikken i Borggade havde sat et par stole ud på parkeringspladsen foran butikken. Han havde lige overtaget lejemålet, og havde derfor hverken fået det informationsbrev der var blevet delt ud, eller på elektronisk post.

Han var forvirret over, hvilke regler der gjaldt. Entreprenøren, der havde sat afmærkning op havde informeret om, at parkeringspladserne ikke kunne lukkes med så kort varsel.

Synes idéen med fredeliggørelse var rigtig god, men synes at det skulle være mindre forvirrende. Man kunne for eksempel spærre hele gaden af, så biler slet ikke kunne komme frem.

Samme holdning havde indehaveren af retro-butikken CASA AK. Det var hende der tidligere på dagen havde fortalt en bilist at det ikke var muligt at parkere. Hun var positiv overfor initiativet, men mente ikke at bilerne skulle have lov til at køre ind – udover varelevering. Løsningen her var for forvirrende.

Der ud over syntes hun at afspærringen af p-pladserne var skæmmende for butikken.

Mejlgade

Observation

Mennesket

Der er ikke ændret noget i Mejlgade. Cykler dominerer stadig gaden. Flere cyklister ringer med klokken. Udeser-
vering på fortovet sender fodgængerne ud på kørebanen.

Tre unge mænd kommenterer på afspærringen i gaden. "Det er flere steder i byen. Har du ikke set den mail du har fået?" siger den ene.

Bevægelsen

Bilerne: Der er ikke mange biler i gaden. En enkelt bil har problemer med at komme forbi en parkeret bil og de modkørende cyklister.

Cyklernerne: Der er mange cykler i Mejlgade som til dagligt. Det virker ikke som om at gaden har ændret karakter.

Fodgængerne: Fodgængerne holder sig på fortovet, hvor der er plads, og trækker ud på vejen, når der ikke er plads. De indtager ikke kørebanen, men skynder sig tilbage på fortovet, for at undgå cyklisterne på vejen.

Stedet

Afmærkningen er stadig synlig i gaderummet, og bliver ikke brugt til noget lørdag klokken 12. Afmærkningen er ikke blevet sat op (eller flyttet) til andre steder. Pladebutikken, hvor der er standsningsmuligheder foran, var lukket, og der er derfor ingen aktivitet. I stedet holder der biler.

Grønnegade

Observation

Mennesket

Der var ikke meget aktivitet i Grønnegade, men en enkelt butik havde aktivitet. På parkeringspladsen bagved ses at afmærkningen er blevet lagt ned, hvilket betyder, at der ikke holder biler, men til gengæld er der heller ingen aktivitet.

Betydning for bylivet i de enkelte gader

Konklusion

Aktivitet

Generelt ændrede området karakter i de gader, hvor der ikke normalt er aktivitet i gaderummet. Det drejede sig hovedsageligt om Guldsmedgade og Borggade. Borggades mange døde facader – og afspærringen i forbindelse med opera gjorde dog billedet mindre tydeligt. I Gammel Munkegade og Grønnegade var der meget få aktiviteter, men de der var, var meget markante, fx den grønne parkeringsplads foran 1x1Design i Grønnegade og serveringen foran S'vinbar i Gammel Munkegade.

Forvirring omkring afspærring, vejens status og lukning af parkeringspladser har været en barriere i forhold til at få mere aktivitet på parkeringspladserne. Flere bemærkede at en reel lukning af gaderne ville være at foretrække.

Ingen observationer af gaderne indikerede at private havde taget imod tilbuddet om at indtage parkeringspladserne. Borgerne var blevet informeret i ugen op til weekenden for fredeliggørelsen.

Opmærksomhed

Information om fredeliggørelsen var afleveret direkte i butikker, restauranter mv. den 13. august, mens borgere i området blev orienteret vha. digital post. Ved uddelingen af materialer til virksomhederne fik vi kun positiv respons i forhold til forsøget. Få havde generelle holdninger til trafikplanlægningen i byen, og i Mejlgade var der flere der kommenterede på, at cyklerne kører for hurtigt.

Et par borgere henvendte sig med spørgsmål efter orienteringen. Én kunne ikke læse det medsendte kort, og en anden var i tvivl om en veninde kunne komme ind i området og hente hende om søndagen.

JP Aarhus henvendte sig for at høre mere om forsøget og skrev en kort informativ artikel om, hvad der kom til at ske.

Forbedringspunkter

Forbedringspunkterne er hovedsageligt i forhold til afmærkningen af området. Der bør benyttes afmærkning til parkeringspladserne der kan bruges aktivt i forhold til bylivsaktiviteterne.

Håndhævnning af lukkede parkeringspladser ser ud til at være en nødvendighed. Selvom alle i området har været orienteret om, at parkeringspladserne var lukket, var der stadig mange der holdt parkeret. Det er en svær balancegang, og derfor blandt andet ikke noget, der blev løst i denne omgang. I forhold til den forvirring der var omkring, hvad der var muligt, kom butikkerne i for eksempel Guldsmedgade meget langt med deres aktiviteter.

Frem mod en eventuel gentagelse af forsøget vil det være hensigtsmæssigt at mødes med flere af de butikker og restauranter, der har parkeringspladser foran, der kan bringes i spil. Dermed kan man også allokere parkeringspladser direkte til de handlende der er interesserede i at bruge dem. Det har ikke været muligt at identificere et samlende organ i området, hvilket ellers ville være en fordel, så man sikrer sig at der er en fælles forståelse for forsøget.

Forsøget bør følges op med aktiviteter, der fremmer bylivet i området. I denne omgang var det festugen, der skulle være driveren, men i den yderste del af latinerkvarteret, var der ingen Festugeaktivitet, og det er derfor tvivlsomt, om der har været flere mennesker i området end normalt.

Planlægning af forsøget skal i gang på et tidligere tidspunkt, således at der kan skabes en større fælles forståelse blandt de involverede af, hvad det handler om, og så de rigtige steder for aktivitet kan identificeres.